

Arkivsaksnr.:
2023/14100

Dokumentdato:
17.11.2023

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
97/23

Møtedato:
30.11.2023

Behandlingstid for sensur

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 31/19, Innføring av sanksjoner for forsinket sensur](#)
- [Styresak 107/22, Behandlingstid for sensur](#)
- UU-sak 44/23, Behandlingstid for sensur
- [Styresak 129/18, Søknad fra Det juridiske fakultet om utvidet sensurfrist etter uhl § 3-9 nr 4 andre punktum](#)

Saken gjelder:

Behandlingstid for sensur og klagesensur er regulert av universitets- og høyskoleloven (UH-loven) og forvaltningsloven. UiB har i flere år arbeidet for å redusere behandlingstiden og sikre at vi overholder kravene i lovverket. Universitetsstyret har ønsket en rapportering for å følge utviklingen.

Denne saken tar for seg behandlingstid for sensur i to spor: *Behandlingstid for ordinær sensur* viser status for ordinær sensur til og med våren 2023. *Behandlingstid for klagesensur* viser status for klagesensur til og med høsten 2022, og arbeid for å sikre at krav i forvaltningsloven overholdes.

I tillegg inneholder saken søknad fra Det juridiske fakultet om utvidet sensurfrist ved mastergradsstudiet i rettsvitenskap. Fakultetet har i dag unntak fra den alminnelige regelen om tre ukers sensurfrist for eksamener innenfor mastergradsstudiet i rettsvitenskap. Unntaket er gitt av styret i en midlertidig forskrift, som løper ut 31.12.23, og fakultetet søker nå om forlengelse av denne på ytterligere fem år.

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret tar rapporten om behandlingstid av sensur til orientering.
2. «Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet» forlenges med 5 år, fra og med 01.01.2024 til og med 31.12.2028.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

17.11.2023/Mette Optun/Christen Soleim (avd.dir)

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
97/23

Møtedato:
30.11.2023

Arkivsaksnr.:
2023/14100

Behandlingstid for sensur

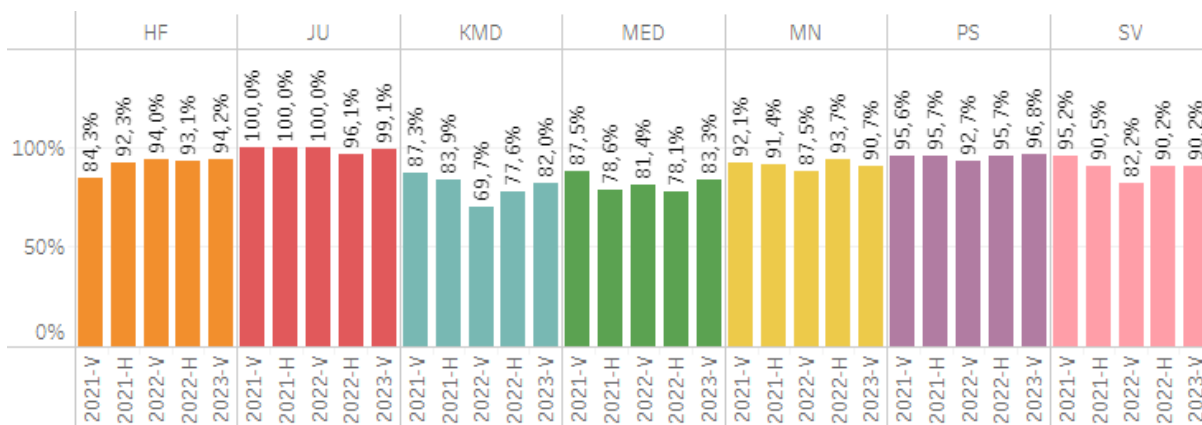
Bakgrunn

Styret behandlet spørsmål om sanksjoner ved forsinkelse av sensur i sak 31/19 og vedtok at det ikke skulle innføres bøtelegging ved forsinkelser. Styret forventet oppfølging av ansvarlige ledere på alle nivå, og at kravene i UH-loven følges. Som en oppfølging av dette har det blitt lagt frem tall og status for hvert semester i etterkant. Rapporteringene har vist at UiB har gått fra å ha mindre enn 70 % sensur innen frist i 2017, til å ligge relativt stabilt på rundt 90 % sensur innen frist fra 2020.

Utdanningsutvalget behandlet sak om behandlingstid for sensur for våren 2022, og pågående tiltak for å redusere behandlingstid for klagesensur i [UU-sak 40/22](#). Her viste tallene til en negativ utvikling for ordinær sensur ved flere fakulteter. Styret behandlet saken i styresak 107/22, der viktigheten av å snu en negativ utvikling ble påpekt. Styret ønsket også synliggjøring av effekten etter igangsatte tiltak for å redusere behandlingstid for klagesensur ved fakultetene.

1) Behandlingstid for ordinær sensur

Ifølge UH-lovens § 3-9 skal sensur ved eksamen foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Figur 1 viser fakultetvis andel sensur innen frist de fem siste semestrene. Tall for Exphil-ernene er inkludert i Det humanistiske fakultet (HF), siden fakultetet administrerer disse. Vi ser fra figuren at andelen for fakultetene som hadde negativ utvikling våren 2022 har bedret seg betraktelig for våren 2023.

Figur 1. Andel sensur innen frist for de fire foregående semestrene, fakultetvis.

Samlet for UiB viser tallene i Tabell 1 at godt over 90 % av sensur er publisert innen frist for både høsten 2022 og våren 2023.

	Høst				Vår			
	2019	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2023
Innen frist	81,8 %	90,4 %	92,2 %	91,4 %	87,8 %	92,1 %	88,8 %	91,8 %

Tabell 1. Andel sensur innen frist samlet for UiB

Forsinkelse	Høst				Vår			
	2019	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2023
15-28 dager	1,1 %	0,5 %	0,3 %	0,2 %	0,7 %	0,4 %	0,8 %	0,6 %
Mer enn 28 dager	0,5 %	0,4 %	0,2 %	0,8 %	0,6 %	0,6 %	0,5 %	0,2 %

Tabell 2. Andel sensur som er forsinket innen gitte intervall for hvert semester de siste årene.

Fakultetene har jobbet for å redusere antall sensureringer med lange forsinkelser. Tabell 2 viser utviklingen over andel sensureringer med 15-28 dager- og mer enn 28 dagers forsinkelse. Vi ser at 1,3 % av all sensur var mer enn 14 dager forsinket våren 2022, og at andelen er forbedret for høsten 2022 (1,0 %) og våren 2023 var andelen nede i 0,2 %.

Fakultetene med flest av de lengste forsinkelsene har i stor grad begrunnet disse med forhold som studentene er klar over, og som ikke oppleves som forsinkelser for dem. I hovedsak gjelder dette emner med avsluttende muntlig eller utøvende eksamen som ikke registreres dato for. Sensurfrist for hele emnet blir da ikke oppdatert, og det jobbes derfor stadig med å finne løsninger for å få disse enkeltst mulig registrert. Ved lengre forsinkelse i forbindelse med sykdom hos sensor er det gode rutiner for varsling til studentene.

2) Behandlingstid for klagesensur

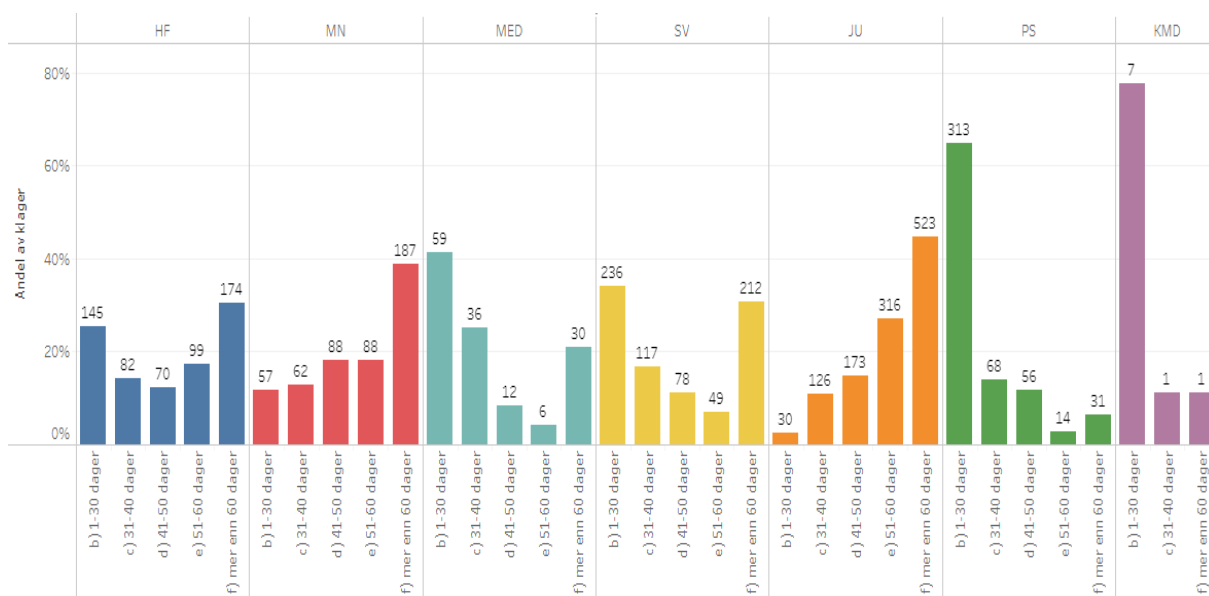
UiBs retningslinjer for behandling av klager har utgangspunkt i Universitets- og høyskoleloven § 5-2 og 5-3, i tillegg til forvaltningsloven § 11a. Utgangspunktet er at en klage skal behandles uten ugrunnet opphold og normalt innen en måned. Forvaltningsloven § 11a sier videre hvordan oppfølging skal gjøres «dersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares».

Studieavdelingen og fakultetene har våren 2023 jobbet for å sikre god og samlet informasjon til studenter som klager på sensur ved UiB. Dette gjelder både nye og oppdaterte nettsider, i tillegg til oppretting av e-postjobb som sender varsel til alle studenter som klager på sensur:

- Ny og oppdatert [nettside om klage på karakter](#) kom på plass våren 2023. Her er informasjonen aktuell for alle studenter ved UiB, inkludert en underside som konkret omhandler [behandling og svar på klage](#).
- Fra juni har alle studenter som klager på sensur fått e-post med bekreftelse på innkommet klage, sammen med lenke til informasjon om videre prosess og forventet behandlingstid.

Figur 2 viser en fakultetvis oversikt over andelen av all klagesensur for våren og høsten 2022 som er ferdigbehandlet innenfor gitte intervaller etter at klagesak er mottatt.

Det er store fakultetvise forskjeller på behandlingstid for klagesensur. Eksempelvis ble ca. 65 % av all klagesensur ferdigbehandlet innen 30 dager ved Det psykologiske fakultet (PS) i 2022, mens tilsvarende andel ved Det juridiske fakultet (JUS) var ca. 2,6 %.

Figur 2 Andel og antall sensurklager ferdigbehandlet innenfor gitte intervaller, for hvert fakultet i 2022.

Behandlingstid for klagesensur ved de ulike fakultetene er av flere årsaker vanskelig å sammenligne. Faktorer som antall kandidater på emner, klagerate og tilgjengelighet på sensorer er avgjørende. Ved JUS begynner klagefristen å løpe først når siste kandidat på et emne har fått begrunnelse, grunnet høyt antall kandidater og høy klagerate på emnene. Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet (MN) har som praksis å vente til klagefrist går ut i hvert emne før klagesensur kan gjennomføres.

De fleste fakultetene har en lavere andel av klagesaker med behandlingstid innen 30 dager - og en større andel med behandlingstid over 60 dager for 2022 enn for tidligere år, slik tabell 3 viser. Fakultetene melder om pågående arbeid for å sikre gode rutiner, blant annet med å få klagekommisjoner klare på et tidligere tidspunkt.

	2020		2021		2022	
	<30 dager	>60 dager	<30 dager	>60 dager	<30 dager	>60 dager
HF	49,3 %	23,0 %	44,5 %	25,6 %	25,4 %	30,5 %
JUS	5,0 %	31,7 %	4,5 %	34,1 %	2,6 %	44,8 %
KMD	55,6 %	11,1 %	50,0 %	50,0 %	70,0 %	10,0 %
MED	51,4 %	22,5 %	57,3 %	13,7 %	41,3 %	21,0 %
MN	41,1 %	18,1 %	48,0 %	13,8 %	11,8 %	38,8 %
PS	11,0 %	42,4 %	22,5 %	26,4 %	64,9 %	6,4 %
SV	67,4 %	6,2 %	57,4 %	5,2 %	34,0 %	30,5 %

Tabell 3. Andel av klagesaker behandlet innen 30 dager eller over 60 dager ved fakultetene, for årene 2020-2022.

Et klart unntak når det gjelder utviklingen av behandlingstid for 2022 er PS, som har oppnådd svært gode tall: Høsten 2022 var 76,5 % av alle klagesakene ferdigbehandlet innen 30 dager, og kun 0,4 % (én klagesak) ble ferdigbehandlet etter over 60 dager. Fakultetet har arbeidet med å sikre rutiner for innhenting av begrunnelser innenfor frist, slik at klagefrister ikke blir forsinket. Klagesaker ved fakultetet blir nå sendt i puljer til sensur i de emnene der det er ventet at relativt mange kandidater klager på sensurvedtak.

3) Nytt krav til antall sensorer i forslag til ny UH-lov

Med hjemmel i UH-loven § 3-9 nr. 4 har Det juridiske fakultet tidligere fått innvilget forlenget frist for sensur av emner i masterstudiet i rettsvitenskap, fastsatt i midlertidig forskrift for fem år av gangen. Førrige gang var i november 2018, og forskriften ble gitt virkning til og med 31. desember 2023.

Fakultetet søker nå om å få innvilget fortsatt utvidet sensurfrist til fem uker, for alle obligatoriske emner, valgemenner på tredje studieår og spesialemenner på femte studieår. Til vurdering av søknaden har fakultetet innhentet Juridisk studentutvalg (JSU) sin vurdering av spørsmålet, og på samme vis som i 2018 har JSUs leder bekreftet at studentene mener at hensynet til en faglig god sensur rettferdiggjør to ukers ekstra ventetid.

Eksamenene på jusstudiet er fordelt ut over hele studieåret, og dagens sensurfrist på fem uker skaper ingen praktiske problemer for studentene. I tillegg er sensurtiden på masteroppgaver ved fakultetet betydelig kortere enn den ytre fristen på to måneder.

Begrunnelsen for behovet for utvidet sensurfrist er i hovedsak fakultetets behov for å opprettholde ordningen med nivåkontroll av sensuren. I dagens enesensorordning mener fakultetet at nivåkontroll er nødvendig for å sikre en faglig betryggende sensur, gitt mangelen på interne sensorer. Også i en fremtidig pålagt tosensorordning for emner på over 15 studiepoeng mener fakultetet at det er behov for en form for nivåkontroll. Dersom fakultetet ikke får innvilget fortsatt utvidet sensurfrist, vil det ikke være praktisk mulig å gjennomføre nivåkontroll. Resultatet vil bli en vesentlig dårligere sensurordning enn i dag.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

UiB har oppnådd gode tall for behandlingstid for ordinær sensur de siste årene, og fakultetene rapporterer om etablerte rutiner for å varsle studenter dersom det er forhold som gjør at sensur blir forsinket.

Det er positivt at studentene nå også har god informasjon når det gjelder behandlingstid for klagesensur, og at fakultetene forsterker arbeidet med løsninger for at behandlingstiden kan reduseres. Det er viktig at fakultetene deler gode erfaringer og kan lære av hverandre der det er muligheter for det.

Fakultetene bør fortsatt jobbe for å sikre kortest mulig behandlingstid for både ordinær- og klagesensur, og universitetsdirektøren mener det er hensiktsmessig at behandlingstid for sensur heretter følges opp av Utdanningsutvalget.

Det juridiske fakultet fikk i 2018 innvilget dispensasjon fra den alminnelige regel i uhl. § 3-9 på bakgrunn av at kvalitetshensyn ble vektet høyere enn effektivitetskrav i sensurarbeidet. Studentene støtter fakultetets ønske, og det foreslås å innvilge dispensasjonssøknaden.

17.11.2023/Mette Optun/Christen Soleim (avd.dir)

Søknad om utvidet sensurfrist ved mastergradsstudiet i rettsvitenskap

Oversendes til Studieavdelingen ved Universitetet i Bergen

1. Bakgrunn og vurderingskriterier

[Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen](#)¹

gjelder for perioden fra 01.01.2019 til den 31.12.2023. Forskriften gir fakultetet hjemmel til å operere med en sensurfrist på fem uker, som et unntak fra den alminnelige regelen i universitets- og høyskoleloven (uhl) § 3-9 fjerde ledd om tre ukers sensurfrist. Søknaden gjelder alle obligatoriske emner, valgemner på tredje studieår og spesialeemner på femte studieår. På valg- og spesialeemner er det færre, men ofte like store (og i noen tilfeller større) kommisjoner enn på obligatoriske emner.

Hjemmelen for å innvilge fakultetet utvidet frist er uhl. § 3-9 fjerde ledd andre punktum:

«Styret selv kan gjøre unntak for enkelteksamener og kan i midlertidig forskrift etter sjuende ledd fastsette en lengre frist når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker.»²

Forarbeidene til bestemmelsen om sensurfristen, angir «hensyn til studentene» som begrunnelse for treukersfristen. Det er ingen nærmere redegjørelse for hvilke hensyn det kan være tale om, men fakultetet har tidligere behandlet dette spørsmålet i rapporten «*Sensurordningen i master i masterstudiet i rettsvitenskap – utredning fra en arbeidsgruppe*», pkt. 5.1 (vedlegg 4). I pkt. 2.1 nedenfor redegjør fakultetet for hvordan en utvidet sensurfrist *ikke* vil påvirke studentene (og deres studieprogresjon) negativt.

På den annen side kan «særlige grunner» gjøre det nødvendig å forlenge fristen; det er i lovteksten gitt ett eksempel på en slik særlig grunn, nemlig «når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker». I pkt. 2.2 nedenfor er det oppført argumentasjon for at utfordringen med å rekruttere sensorer samt hensynet til kvalitetssikring av sensuren utgjør «særlige grunner» som gjør det nødvendig med et unntak fra hovedregelen om tre ukers sensurfrist.

Det juridiske fakultet har gjentatte ganger fått innvilget dispensasjon fra den alminnelige regelen i uhl. § 3-9, fjerde ledd. Ved behandling av søknaden i 2013 ble spørsmålet om universitetsstyrets handlingsrom for å gi dispensasjon for sensurfrist etter bestemmelsen bragt inn for kunnskapsdepartementet (KD). I svaret fra KD (vedlegg 3) kommer det frem blant annet:

---

¹ FOR-2018-11-29-2298

² Foreslått videreført i ny lov, se Prop. 126 L (2022–2023) *Lov om universiteter og høyskoler*, punkt 15.7.4.2 og utkastets § 11-7 fjerde ledd. Men med den endring at universitetsstyret etter ny lov vil få anledning til å delegere dispensasjonsadgangen til fakultetene, og at ordinær frist endres fra 3 uker til 15 virkedager.

«[...] Dersom universitetet kan vise til et grunnlag for unntak som sammenfaller med lovens formål og dersom studentene ikke har noen innvendinger mot en fem ukers sensurfrist, ser departementet at det kan foreligge grunnlag for å vurdere unntak fra treukersfristen i uhl. § 3-9 (4). [...]»

Departementet åpner altså for at andre hensyn enn sensormangel kan begrunne en forlengelse av sensurfristen, og setter i uttalelsen to vilkår for at det skal foreligge grunnlag for å vurdere unntak fra treukersfristen: (1) det må foreligge grunnlag for unntak som sammenfaller med lovens formål og (2) at studentene ikke har noen innvendinger mot en fem ukers sensurfrist. Fakultetet anser begge disse vilkårene for oppfylt, jf. avsnitt 2 i søknaden.

2. Begrunnelse for søknaden

2.1 Hensynet til studentene

Som beskrevet i avsnitt 1, er hensynet til studentene angitt som begrunnelse for treukersfristen i uhl. § 3-9, fjerde ledd, 1. pkt. Fakultetet har gjort en grundig vurdering av hvorvidt fravikelse av treukersfristen vil påvirke studentene ved fakultetet.

Fra studentenes perspektiv er det isolert sett ønskelig at sensuren foreligger innen lovens hovedregel om tre uker, men i 2018 konkluderte både Juridisk Studentutvalg (JSU) og studentrepresentantene i fakultetsstyret med at hensynet til en faglig god sensur rettferdiggjør to uker ekstra ventetid. Konklusjonen bygget på en studentundersøkelse som ble gjennomført i regi av JSU.

Et viktig poeng i denne sammenheng er at jusstudiet i Bergen er et integrert masterprogram, slik at utfordringene kjent fra andre fakulteter med at studentene ikke har eksamensresultatene på plass før de må velge hvilke emner eller programmer de skal ta kommende semester, ikke gjør seg gjeldende. Eksamenene på jusstudiet er fordelt ut over hele studieåret, og dagens sensurfrist på fem uker skaper ingen praktiske problemer for studentene.

Det skal også nevnes at sensurtiden på masteroppgaver ved Det juridiske fakultet er betydelig kortere enn de to månedene som masteroppgavesensurforskriften³ åpner for. Denne holdes til ca. fem uker. De fleste studentene skriver masteroppgaven sist i studiet. At fakultetet prioriterer å bruke administrative ressurser på å få på plass rask sensur av masteroppgavene bidrar til at studentene våre kommer seg raskt ut i arbeidslivet etter fullført grad. Slik fakultetet vurderer det, er den raske sensuren på masteroppgavene en langt større fordel for studentene enn ulempene knyttet til at de underveis i studiet må vente to uker ekstra på sensuren på enkeltemner.

Til vurdering av søknaden har fakultetet innhentet JSUs vurdering av spørsmålet, og på samme vis som i 2018 har JSUs leder bekreftet at studentene mener at hensynet til en faglig god sensur rettferdiggjør to uker ekstra ventetid (vedlegg 2).

---

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-10-25-1851>

2.2 Hensyn bak behovet for dispensasjon

I lovteksten er det anført at «*særlige grunner*» kan gjøre det nødvendig å utvide treukersfristen, herunder eksempelvis «*[...] når det ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker [...]*»

Årsaken til at fakultetet mener at inngangsvilkåret for å søke om utvidet sensurfrist dessverre fortsatt er oppfylt, er fakultetets svært dårlige forholdstall mellom egne lærekrefter og studenter. Fakultetet har 52.5 årsverk av fast vitenskapelige ansatte, og 2430 antall studenter (DBH H2022). På første til tredje studieår er kullet på omkring 350-380 studenter, mens det på fjerde og femte studieår øker til godt over 400 studenter pga. opptak til toårig master og innpass av studenter med bachelorgrad fra andre læresteder. Til dette kommer studentenes hang til å ta opp igjen allerede bestått eksamener, for å forbedre karakteren (fakultetet har i utfyllende regler § 3-5, nr. 2 begrenset omfanget til fire gjentakforsøk). Resultatet er at ordinære eksamener på første til tredje studieår vil ha rundt 400 oppmeldte studenter, mens antall eksamensmeldte på eksamenene på fjerde studieår kan være godt over 500, tidvis opp mot 600.

Det lave antall fast vitenskapelige ansatte innebærer at fakultetet er helt avhengig av et stort antall eksterne sensorer. Fakultetet legger ned et betydelig arbeid i å rekruttere kvalifiserte sensorer, men dette er utfordrende. Mulighetene for å rekruttere sensorer blant vitenskapelig ansatte ved de øvrige juridiske lærestedene i landet er svært begrensede – også de har et stort udekket sensorbehov, og deres ansatte prioriterer naturlig nok sensur ved egen institusjon. I praksis må derfor det store flertall av sensorer rekrutteres blant faglig sterke praktikere (advokater, dommere mv.). Dette er travle personer, som bare har anledning til å ta på seg sensuroppdrag dersom de har mulighet til å gjøre jobben i ledige stunder ved siden av (mer enn) full jobb. Av hensynet til kvaliteten på sensuren er det svært viktig at den enkelte sensor påtar seg å sensurere et relativt stort antall studenter (normalt i størrelsesorden 40 studenter).

Sett i forhold til det inntektsnivå som kvalifiserte eksterne sensorer gjerne har, er sensurarbeidet heller ikke særlig godt betalt, og fakultetet opplever av denne grunn at det stadig er behov for å rekruttere nye sensorer. Dersom tidsfristene som sensorene må forholde seg til skulle reduseres med 60% fra dagens fem og ned til tre uker, frykter fakultetet at det vil bli helt umulig å skaffe det påkrevde antall sensorer uten å gå ned på kravene til deres kvalifikasjoner.

Mangelen på interne sensorer er årsaken til at fakultetets nåværende sensurordning hviler tungt på en omfattende nivåkontroll i regi av de emneansvarlige. Alle sensorer sender inn fem grensetilfeller til den emneansvarlige, som med dette får grunnlag for å kalibrere sensuren på tvers av kommisjonene. I dagens enesensorordning mener fakultetet dette er påkrevd for å sikre en faglig betryggende sensur, jf. uhl § 3-9 første ledd. Også i en fremtidig pålagt tosensorordning for emner på over 15 studiepoeng mener fakultetet at en eller annen form for (nedskalert) nivåkontroll er påkrevd, i hvert fall så lenge mesteparten av sensorene er eksterne praktikere. Dersom fakultetet ikke får innvilget fortsatt utvidet sensurfrist, vil det ikke være praktisk mulig å gjennomføre noen nivåkontroll. Resultatet vil bli en vesentlig dårligere sensurordning enn i dag.

Med dette anser fakultetet at vilkårene er oppfylt for at Universitetsstyret i midlertidig forskrift etter Universitets- og høyskoleloven § 3-9, fjerde ledd skal kunne fastsette fem ukers sensurfrist for alle obligatoriske emner, valgemen på tredje studieår og spesialemen på femte studieår.

Det juridiske fakultet ber om at Universitetsstyret får søknaden til behandling på dette grunnlaget.

Vedlegg 1: Uttalelse fra Juridisk Studentutvalg

Vedlegg 2: Uttalelse fra Kunnskapsdepartementet av 10.07.2013

Vedlegg 3: Utredning av sensurordningen i masterstudiet i rettsvitenskap avgitt 18.01.2023